OIKEUSMINISTERIÖ

VN/608/2018

Kehittämispäällikkö Tuula Pääkkönen Lausunto 23.10.2018

Eduskunnan lakivaliokunnalle

HE 81/2018 vp

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI OIKEUSHALLINNON VALTAKUNNALLISESTA TIETOJÄRJESTELMÄSTÄ ANNETUN LAIN 1 JA 2 §:N SEKÄ TUOMIOISTUINTEN VELVOLLISUUDESTA ILMOITTAA ERÄISTÄ RATKAISUISTAAN ANNETUN LAIN 4 §:N MUUTTAMISESTA

Esityksen sisältö ja tavoitteet

1. Laki oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä

Laki oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä on tullut voimaan vuonna 2010. Laissa säädetään Oikeusrekisterikeskuksen ylläpitämästä järjestelmästä, johon tallennetaan muun muassa tietoja tuomioistuinten tekemistä päätöksistä. Lain voimaantulon jälkeen sen soveltamisalasta on ollut erilaisia tulkintoja, jotka ovat koskeneet pääasiassa sitä, kuka vastaa tuomioistuimille tehtyihin tietopyyntöihin, Oikeusrekisterikeskus vai kyseinen tuomioistuin. Viranomaisten toimenkuvat ja tehtävät tulee olla selkeät, ja tuomioistuinten toiminnan julkisuuden ja läpinäkyvyyden tulee toteutua käytännössä vaivattomasti. Nykyinen tilanne, jossa viranomaisilla on ollut eri käsitys siitä, kuka tietopyyntöihin vastaa, ei ole tyydyttävä. Tämän vuoksi asiaa on selvitetty työryhmässä, johon on osallistunut oikeusministeriön, tuomioistuinten ja Oikeusrekisterikeskuksen edustajia.

Lain soveltamisalaa koskevaa 1 §:ää ehdotetaan työryhmän työn perusteella muutettavaksi siten, että pykälän 2 momentissa todettaisiin, ettei tuomioistuimille tai muille oikeushallinnon viranomaisille tehtyjen tietopyyntöjen käsittely kuulu tämän lain soveltamisalaan vaan niistä on säädetty erikseen. Tuomioistuimet ovat lausuntopalautteessaan pitäneet muutosta tarpeellisena edellä mainitun tulkintaepäselvyyden vuoksi. Oikeusrekisterikeskus vastaa siis oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain mukaisesti sille tehtyihin tietopyyntöihin, ja tuomioistuimet puolestaan vastaavat itse niille tehtyihin tietopyyntöihin.

2. Laki tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuistaan

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuistaan. Lain 4 §:n nykyisen sanamuodon mukaan tuomioistuinten tulee ilmoittaa ulosottoviranomaiselle ratkaisustaan, joka *muodostaa ulosottoperusteen*. Esityksellä lakiin lisätään tuomioistuimille velvollisuus ilmoittaa myös *ulosottoperusteen kumoavasta* ratkaisustaan. Ulosottoperusteita

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10	PL 25	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministerio@om.fi
HELSINKI	00023 VALTIONEUVOSTO			

ovat muun muassa tuomioistuimen riita- tai rikosasiassa antama tuomio ja tuomioistuimen antama turvaamistoimipäätös tai pidättämiseen oikeutetun virkamiehen päätös väliaikaisesta vakuustakavarikosta. Lakimuutos perustuu Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen kantelun johdosta antamaan päätökseen 30.6.2016 (Dnro 1021/4/15) jossa apulaisoikeusasiamies on esittänyt, että tuomioistuinten päätöksistä ilmoittamista koskevaa sääntelyä täsmennetään nykyisestä.

Ilmoitusvelvollisuuslain mukaan tieto välitetään tuomioistuimesta ulosottoviranomaiselle teknisen käyttöyhteyden avulla. Ilmoitusvelvollisuuslain nojalla annetun oikeusministeriön asetuksen 516/2011 mukaan tuomioistuimen on tehtävä ilmoitusvelvollisuuslain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetut ilmoitukset oikeudenkäymiskaaren (595/1993) 5 luvun 3 §:n mukaisten asioiden (summaariset asiat) tuomioista ulosottoviranomaiselle 6 päivästä kesäkuuta 2011 alkaen. AIPA-hankkeen valmistuttua tuomioistuinten tietojärjestelmästä tieto tulee välittymään kattavasti järjestelmän kautta.

Esityksen vaikutukset

Muutoksilla ei ole yhteiskunnallisia tai taloudellisia vaikutuksia.